

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 4. marts 2026 blev i sag nr. 104085:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Nordea Pension, Livsforsikringsselskab A/S
Grønjordsvej 10
2300 København S

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har pensionsordning. Hun har i klageskema af 4/8 2025 og et bilag til nævnet bl.a. anført:

"Om den indgåede aftale er en rentegaranti, dvs. en aftale om, at forsikringsdepoterne forrentes med min. 4,5 % om året efter skat.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

At man anerkender, at aftalen er en rentegaranti og ikke en ydelsesgaranti, således at depoterne opgøres i overensstemmelse med en rentegarantiaftale.

...

Jeg skal hermed anmode Ankenævnet for Forsikring vurdere, om Ankenævnet er enig i, at nedenævnte Aftale er en rentegaranti i henhold til Højesteretsdom mv., dvs. Nordea Pension har indgået en aftale om at forrente depotet med minimum 4,5 % årligt. Nordea Pension er ikke enig heri, idet Nordea Pension fastholder, at aftalen er en ydelsesgaranti.

Aftalen er indgået i 1989, men police og tilbudshæfte er først modtaget i 1993 i forbindelse med ændring af aftalen. I den forbindelse er ligeledes modtaget policetillæg, hvor der er en klar reference til ændringsaftalen.

I tilbudsbrevet, som er udgangspunktet for det accepterede tilbud, er nævnt:

I Topdanmark har vi ved afgivelse af tilbud valgt at medsende vedlagte Tilbudshæfte for Livsforsikring. I dette hæfte omtales bl.a. nærmere forudsætningerne - herunder bonus - for beregning af de fremtidige ydelser.

Ankenævnet for Forsikring

2.

104085

Der er modtaget Tilbudshæfte for Livsforsikring, 6140-3, version 010392. Der er i tilbudsbrevet reference til dette tilbudshæfte, jf.:

Bonus	punkt 2	side 7-14
Helbredsoplysninger	punkt 4	side 16
Skatteregler	punkt 6.1/2/3	side 21-23
Regulering	punkt 7.4	side 28-29
Supplerende indskud	punkt 8.1	side 30
Udvidet præmiefritagelse	punkt 8.2	side 31
Genkøb (punkt 10) vil normalt ikke gælde for denne forsikring.		
Overførsel	punkt 11	side 35

Uddybende forklaringer i det vedlagte tilbudshæfte.

Af tilbudshæftet fremgår under Depot:

3. Depot

Deres forsikring har et depot. Topdanmark kan opstille en prognose for Deres depot.

Depotets størrelse svarer til Deres forsikrings samlede værdi. Denne værdi opgør Topdanmark månedligt på følgende måde:

Depot primo måned

+ evt. indbetaling
- evt. udbetalinger
- evt. risikopræmie for præmiefritagelsesdækning
- evt. risikopræmie for dækning ved nedsat erhvervsevne
+/- evt. risikopræmie for dækning ved dødsfald
- evt. omkostninger
+ rentetilskrivning

Depot ultimo måned

Depotet samt værdien af de fremtidige forsikringspræmier, har nøjagtig den størrelse, der gør, at Topdanmark til enhver tid kan udbetale de garanterede udbetalinger, Deres forsikring berettiger til. Deres depot kan således ikke umiddelbart udbetales, da det skal anvendes til de forsikringsmæssige udbetalinger. Depotet kan fx ikke udbetales, hvis dette modsvarer en forsikringsmæssig udbetaling, der kun forfalder, hvis forsikrede er i live på udbetalingstidspunktet. Ønsker De at genkøbe forsikringen, danner depotet grundlag for bereg-

ningen af genkøbsværdien. Yderligere oplysninger herom findes i afsnittet Genkøb på side 34. Da genkøb betragtes som en disposition over forsikringen, kan det få skattemæssige konsekvenser. Yderligere oplysninger om disse findes i afsnittet Disposition på side 38.

Forrentning

Depotet forrentes med Topdanmarks bonusrente. Det er dog således, at forrentningen er garanteret til minimum at udgøre 4,5% p.a. Med hensyn til bonus henvises der til afsnittet Bonus på side 7.

Forrentningen af depotet er således garanteret til minimum at udgøre 4,5 % p.a.

Under Bonus fremgår under Bonuskilder:

2.3 Bonuskilder

Som nævnt har bonus disse tre kilder:

- * Overskud på forrentning
- * Overskud på risikopræmier
- * Overskud på omkostninger

Overskud på forrentning

Livsforsikringsselskaberne garanterer en forrentning efter realrenteafgift på 4,5% om året. Det renteniveau, vi har oplevet i 1970'erne og 1980'erne, har medført en væsentlig rentegevinst, fordi Topdanmark har opnået et større afkast af sine investeringer end de garanterede 4,5%.

Overskud på forrentningen har derfor gennem længere tid været den væsentligste bonuskilde, selvom realrenteafgiftens indførelse i 1984 medførte, at der siden er anvendt en del af rentegevinsten til betaling af realrenteafgiften. Bonusrenten er den rentesats, der anvendes ved forrentning af Deres forsikrings depot. Den prognosemæssige bonusrente er dels fastsat ud fra forudsætninger til samfundsudviklingen og dels ud fra forudsætninger til det afkast, Topdanmark opnår af sine investeringer.

Det fremgår her klart, at forrentningen (bonusrenten) er garanteret til minimum at udgøre 4,5 % om året (efter realrenteafgift eller efter skat). Bonus er således en yderligere forrentning af depotet ud over de garanterede 4,5 % om året, jf. afsnittet om depotet. Afsnittet om bonuskilder svarer således til formuleringen i Ankenævnskendelse 68.451, også refereret i Øster Landsretsdømme: *'Bonus er en yderligere forrentning af Deres depot ud over 5 % p.a., som er renten ifølge forsikringsselskabernes fælles tarif'*, hvor kendelsen var, at selskabet skulle anerkende, at depotet skulle forrentes med en årlig rente på 5 %.

Af tilbudsbrevet fremgår endvidere:

Ved oplevelse af pensioneringsdatoen udbetales forsikringens opsparring, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til forsikringsdækning og administration. Opsparingen udbetales dels som et engangsbetrag, dels i årlige rater i den garanterede periode.

Udbetaling ved pensionering.

Dette fremgår også af policen, og her er de tarifmæssige ydelser endvidere angivet, hvor det er anført:

Alle udbetalingsbeløb er baseret på beregningsgrundlaget G 82 5%, men forsikringen deltager i Topdanmarks bonusfordeling i overensstemmelse med det af Finanstilsynet til enhver tid godkendte bonusregulativ.

Udbetalingsbeløbene er baseret på G82, men forsikringen er ikke tegnet på G82 grundlaget. Det er opsparringen, der udbetales ved pensionering, ikke en garanteret ydelse eller den tarifmæssige ydelse.

Såfremt depotet løbende opgøres i overensstemmelse med specifikationen i tilbudshæftet, jf. ovenfor, vil depotet netop have en værdi, der gør, at der kan udbetales den garanterede udbetaling, som forsikringen berettiger til, dvs. udbetaling af opsparringen med en rentegaranti på min. 4,5 % p.a. plus tildelt/tilskrevet bonus i perioden (dvs. forrentning med bonusrenten) samt de øvrige elementer, som indgår i værdien af depotet.

Et yderligere argument for, at den indgåede aftale er en rentegaranti, skulle være, at ved genkøb, er det opsparingen, der er udgangspunkt for genkøbsværdien. Dette er tilfældet, jf. afsnittet om genkøb i tilbudshæftet:

10. Genkøb

10.1 Beregning af genkøbsværdi

Har forsikringen opnået genkøbsværdi, vil denne på forlangende blive udbetalt. Dette gælder dog ikke, hvis genkøbsværdien er større end værdien af den dækning, som forfalder i tilfælde af forsikredes død.

Forsikredes alder

Til og med 53 år
54 år
55 år
56 år
57 år
58 år
59 år
60 år og derover

Beregningsgrundlaget, der er fælles for hele branchen angiver følgende retningslinier for, hvor stor en del af forsikringens værdi der udbetales ved genkøb.

Genkøbsværdi

93% af forsikringens depot
94% af forsikringens depot
95% af forsikringens depot
96% af forsikringens depot
97% af forsikringens depot
98% af forsikringens depot
99% af forsikringens depot
100% af forsikringens depot

I forbindelse med genkøb af forsikringer tegnet udenfor en pensionsaftale med en arbejdsgiver, betales

desuden et gebyr på 1.050 kr. (1992, reguleres).

I de årlige forsikringsmeddelelser modtaget i de første år efter aftaleindgåelsen, er der klar sammenhæng over til aftalen/tilbuddet. Der er ikke anført den tarifmæssige ydelse, men derimod oplysninger om, hvordan depotet vil udvikle sig under de anførte prognoseforventninger til renteudviklingen mv. Der er også oplysninger om forrentning af depotet, som ovenfor anført i 'Supplerende oplysninger til forsikringsmeddelelsen' – depotet forrentes med min. 4,5 % p.a. Der er således en dokumenteret sammenhæng i materialet."

I brev af 5/9 2025 fra selskabets advokat til nævnet hedder det bl.a.:

"Klagen angår klagers pensionsordning ...31 (herefter kaldt pensionsordning -31).

Hvad handler sagen om

Sagen angår spørgsmålet om, hvorvidt selskabet har givet en rentegaranti på 4,5 % p. a. på klagers depot.

Sagsfremstilling

Pensionsordningen er oprettet i 1989 i forbindelse med klagers ansættelse ved en ny arbejdsgiver.

Pensionsordningen er oprettet på grundlag af et tilbud af 19. juni 1989 (**bilag A**). Det fremgik af tilbuddet, at klager ved oplevelse af pensionstidspunktet ville få udbetalt forsikringens opsparing, beskrevet som de forrentede indbetalinger med fradrag af udgifter til forsikringsdækning og administration. Klager fik oplyst, hvilke eksakte beløb hun ville få udbetalt, når hun blev pensioneret i 2021.

Klagers pensionsordning er tegnet på livsforsikringsselskabernes dagældende fælles beregningsgrundlag, G 82, 5 %. G 82 er et beregningsgrundlag med en grundlagsrente på 5 %, hvor der er indregnet en årlig forrentning (grundlagsrente/renteformudsætning) på 4,5 % ved beregningen af præmier og ydelser, idet der fra grundlagsrenten på 5 % er trukket et såkaldt omkostnings- og sikkerhedstillæg på 0,5 %. Derfor indeholdt de oplyste udbetalinger i tilbuddet en implicit forrentning af klagers opsparring på gennemsnitligt 4,5 % p.a. frem til pensionstidspunktet.

Det fremgik desuden af tilbuddet, at klager har ret til bonus, og at bonus hovedsageligt fremkommer ved, at selskabet får større forrentning af sine investeringer end forudsat ved beregning af ydelserne og præmierne. Der fremgik desuden af tilbuddet, at bonus afhænger af den fremtidige udvikling og derfor ikke kan garanteres. Tilbuddet var vedlagt et bilag med bonuseksempler.

Efter klager havde accepteret tilbuddet, fik hun tilsendt en forsikringsmeddelelse, hvor der var oplysninger om størrelsen af de mindsteydelser, som hun ville få udbetalt ved udløb, forudsat at forsikringsdækninger og præmieindbetalinger blev opretholdt som på tegningstidspunktet (**bilag B**).

Det fremgik af forsikringsmeddelelsen:

'Dækning ved udløb – mindsteydelse

Ovennævnte beløb er de mindste beløb, som – under forudsætning af uændret præmie – vil blive udbetalt. Forsikringen vil imidlertid løbende blive forhøjet med bonus.'

I 1993 anmodede klager om at få nedsat invalidepensionen fra 90 % til 75 % af lønnen. Hun fik derfor tilsendt et ændringstilbud (**bilag C**). Ligesom i 1989 fremgik det af tilbuddet, at klager ved oplevelse af pensioneringsdatoen vil få udbetalt forsikringens opsparring, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af betaling til forsikringsdækning og administration. Der var desuden oplysninger om størrelsen af de garanterede udbetalinger.

Klager fik også tilsendt det af klager citerede tilbudshæfte 6140-3, Version 010392, der fremlægges som **bilag D**.

Klager har henvist til et afsnit om bonus på side 7, hvor der i pkt. 2.1 Hvad er bonus? står

'En stor del af det overskud, som fremkommer i et livsforsikringsselskab, tilbagebetales i form af bonus. Bonus (dvs. den del af overskuddet, der tilbagebetales) opstår, ved at selskabet har overskud på forrentning, risikoforløb og omkostninger i forhold til det, der er forudsat ved fastsættelsen af prisen.'

og i pkt. 7.2 Generelt om bonusprognoser står

'For livsforsikringsselskaberne gælder det, at de garanterede dækninger er opgjort med en så stor sikkerhedsmargin, at det er højst sandsynligt, at De vil få tildelt bonus.'

Størrelsen af bonus afhænger af, hvordan samfundsudviklingen er, specielt vedrørende renteniveau og inflation. Dette bevirker, at der selvfølgelig er en betydelig usikkerhed knyttet til bonusprognoser, og at intet selskab derfor kan garantere størrelsen af bonus.'

Det er i afsnittet herefter, pkt. 2.3 Bonuskilder, at der er den af klager fremhævede tekst.

Klager har desuden henvist til et afsnit om depot på side 15, hvor der står

'Depotet samt størrelsen af de fremtidige forsikringspræmier har nøjagtig den størrelse, der gør, at Topdanmark til enhver tid kan udbetale de garanterede udbetalinger, Deres forsikring

*berettiger til. Deres depot kan således ikke umiddelbart udbetales, da det skal anvendes til de forsikringsmæssige udbetalinger... **Forretning:** Depotet forrentes med Topdanmarks bonusrente. Det er dog sådan, at forretningen er garanteret til minimum at udgøre 4,5 % p. a. Med hensyn til bonus henvises der til afsnittet Bonus på side 7.'*

Efter invaliderenten var blevet nedsat, fik klager tilsendt et brev med police og policetillæg (**bilag E**). Der stod ligesom i tilbuddet, at klager ved oplevelse af pensioneringsdatoen vil få udbetalt et engangsbeløb og en rate, der svarer til de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til forsikringsdækning og administration, Der var tillige oplysninger om de eksakte beløb, som klager vil få udbetalt i på pensionstidspunktet, og der stod at beløbene var inklusive reguleringer og bonus pr. ændringsdatoen, men at de var angivet uden (fremtidig) bonus, der dog ikke var garanteret. Der stod desuden, at alle udbetalingsbeløb er baseret på beregningsgrundlaget G 82, 5 %.

I 1995 anmodede klager om at få invaliderenten nedsat til 70 % eller 60 %, og klager modtog i den forbindelse et nyt ændringstilbud (**bilag F**). Den oversigt, der var vedlagt tilbuddet, indeholdt oplysninger om garanterede ydelser, der var beregnet med en årlig garanteret rente på 4,5 % efter realrenteafgift. Ligesom tidligere fremgik det, at klager ved oplevelse af pensioneringstidspunkt vil få udbetalt forsikringens opsparing, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til forsikringsdækning og administration.

Der var henvist til tilbudshæfte 6140-6 Version 010695 (**bilag G**). I tilbudshæftet stod der i afsnit 2.4 på side 9, der angik forudsætninger for prisen på livsforsikringer, at prisen for en livsforsikring blandt andet bliver fastsat ud fra en forud fastlagt rentesats, og der var henvist til de forudsætninger, der fremgik af tilbuddet – dvs. de 4,5 % p.a. I afsnit 4 om depotet på side 13 stod der, at der vil blive tilskrevet rente hver måned til depotet, og at depotet samt værdien af de fremtidige forsikringspræmier nøjagtig har den størrelse, der gør, at Topdanmark til enhver tid kan udbetale de ydelser, som forsikringen berettiger til.

Klager valgte at nedsætte invalidepensionen til 70 % og fik herefter tilsendt en policeudskrift, hvor der var anført den eksakte størrelse af udbetalingerne (**bilag H**). Der stod tillige:

'Ved forsikredes oplevelse af pensioneringsdatoen udbetales ovennævnte engangsbeløb, der svarer til de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til risikodækning og administration (=indeståendet).

...

Alle udbetalingsbeløb er baseret på beregningsgrundlaget G 82, 5,00 %.'

På daværende tidspunkt var det op til de enkelte selskaber at fastsætte de renteforudsætninger, som selskabet ville anvende i sit beregningsgrundlag, og frem til 1997 anvendte selskabet beregningsgrundlaget G 82, 5 %, der havde en renteforudsætning på 4,5 %. I 1994 indførte Finanstilsynet nye regler om de maksimale renter, som selskaberne måtte anvende i deres beregningsgrundlag, og reglerne kom til at gælde for forhøjelser af eksisterende pensioner fra 1997, herunder bonus og præmieforhøjelser mv. fra dette tidspunkt.

Derfor blev renteforudsætningen i selskabets beregningsgrundlag ændret til 2,5 % med virkning fra 1997. Dette havde ikke virkning for udbetalinger, der allerede var aftalt, men kun virkning for senere forhøjelser af udbetalingerne på grund af bonus mv.

I 1999 blev den maksimale rente, som forsikringsselskaberne måtte anvende i deres beregningsgrundlag, igen nedsat af Finanstilsynet, og derfor blev renteforudsætningen i selskabets beregningsgrundlag nedsat fra 2,51 % til 1,51 % p.a. Ligesom i 1997 havde det ikke virkning for allerede aftalte udbetalinger.

I 2001 anmodede klager om at få tilsendt et tilbud på nedsættelse af invaliderenten til 60 eller 65 %, og i den forbindelse modtog klager et ændringstilbud. I tilbuddet var der oplysninger om klagers garanterede udbetalinger, og det fremgik, og at depotets indestående samt værdien af de fremtidige forsikringspræmier nøjagtigt havde den størrelse, der gør, at Topdanmark kunne udbetale de garanterede udbetalinger, som forsikringen berettigede til. Der var vedlagt et tilbudshæfte, der på relevante punkter svarede til det tilbudshæfte, som klager fik tilsendt i 1995.

I 2003 blev invaliderenten efter klagers ønske nedsat til 60 %.

I 2009 blev invaliderenten efter klagers ønske nedsat til 40 %.

Den 1. september 2009 fratrådte klager sin stilling hos arbejdsgiver. Derved stoppede indbetalingerne til pensionsordningen, og da klager ikke selv fortsatte med at indbetale, blev forsikringen omskrevet til en indbetalingsfri ordning med nedsatte garanterede udbetalinger.

I 2010 anmodede klager om at få invaliderenten slettet, og som følge heraf blev den del af depotet, der vedrørte invaliderenten, overført til en ny livrente B...189. Klager fik i den forbindelse tilsendt en dækningsoversigt, jf. **bilag I**. Det fremgik af side 4 i dækningsoversigten, at depotrenten i 2009 havde været 3,5 % før skat, og at der forventedes en tilsvarende depotrente i 2010.

I 2011 nedsatte Finanstilsynet den maksimale grundlagsrente gældende for nytegning og forhøjelser af udbetalinger som følge af bonus mv. til 1,0 %, og den 1. juli 2021 blev den maksimale grundlagsrente for nytegning og forhøjelser som følge af bonus mv. nedsat til -0,5 %. Dette førte til nedsættelser af renteforudsætningen i selskabets beregningsgrundlag til henholdsvis 0,52 % og -0,97 %.

I 2020 nærmede klagers aftalte pensioneringstidspunkt sig, og derfor skrev selskabet til klager den 2. august 2020. Klager valgte ikke at starte udbetaling, hvorfor selskabet udskød udbetalingen med et år.

Siden har klager hvert år modtaget brev om muligheden for at starte udbetaling af sin pensionsordning, hvilket klager ikke har ønsket endnu, hvorfor selskabet hvert år har udskudt udbetalings-tidspunktet med et år. Det fremgår af de breve, som selskabet har sendt til klager, at når udbetalingsudbetalingen udskydes, får klager en ny garanteret udbetaling, der er beregnet på grundlag af det til enhver tid gældende tekniske grundlag for en nyoprettet pensionsopsparing.

Den 18. februar 2024 anmodede klager om at få foretaget en fornyet opgørelse af depotværdien, jf. **bilag J**.

Brevet blev besvaret af undertegnede på selskabets vegne den 4. april 2024, jf. **bilag K**.

Klager skrev den 25. august 2024, at hun var berettiget til en årlig rentetilskrivning på min. 4,5 %, jf. **bilag L**, hvilket blev besvaret af undertegnede den 10. september 2024, jf. **bilag M**.

Klager meddelte den 18. november 2024, at hun fastholdt klagen, jf. **bilag N**, hvilket blev besvaret af undertegnede den 2. juni 2025, jf. **bilag O**. Det fremgik af svaret, at klagen kunne indbringes for Ankenævnet.

Herefter har klager indgivet klage til Ankenævnet.

Begrundelsen for selskabets afgørelse

Selskabet fastholder sin afgørelse.

Klagers pensionsordning -31 indeholder ifølge de fremsendte forsikringstilbud og forsikringsmeddelelser mv. en garanti for størrelsen af udbetalingerne på pensionstidspunktet i 2021, en såkaldt ydelsesgaranti.

Størrelsen af udbetalingerne er løbende blevet ændret gennem årene. Dette skyldes, at der er blevet tilskrevet bonus, der er blevet anvendt til at købe mere pension for, men det skyldes også forskellige andre forhold, herunder at klager har foretaget ekstraindbetalinger undervejs og nedsat invaliderenten flere gange, hvorved der er blevet frigjort midler til pensioner, og at klager er holdt op med at indbetale til pensionsordningen i 2009, hvilket har nedsat størrelsen af udbetalingerne, fordi de var baseret på en forudsætning om indbetaling af pensionsbidrag frem til pensionstidspunktet.

Den del af klagers udbetalinger, der er købt for aftalte indbetalinger og tildelt bonus mv. frem til 1997, er tegnet på beregningsgrundlaget G82, 5 %, der har en renteforudsætning på 4,5 % p.a. De forhøjelser (= merkøb) af udbetalinger, der er sket fra 1997, er som følge af lovgivningen om maksimal grundlagsrente tegnet på beregningsgrundlag med lavere grundlagsrenter. I perioden 1997 – 1. juli 1999, er forhøjelser tegnet på et beregningsgrundlag med en renteforudsætning på 2,5 %. Forhøjelser af udbetalinger i perioden fra 1. juli 1999 til 1. januar 2011 er tegnet på et beregningsgrundlag med en renteforudsætning på 1,5 %. Forhøjelser af udbetalinger i perioden fra 1. januar 2011 til 1. juli 2021 er tegnet på et beregningsgrundlag med en renteforudsætning på 0,52 %. Forhøjelser af udbetalinger efter den 1. juli 2021 er tegnet på et beregningsgrundlag med en renteforudsætning på -0,97 %.

Klagers pensionsordning består derfor af flere forskellige dele, der er tegnet på forskellige beregningsgrundlag. Det er kun en del af klagers pensioner, der er tegnet på et beregningsgrundlag med en renteforudsætning på 4,5 % p.a.

En beregningsgrundlag på 4,5 % betyder, at der er indregnet en gennemsnitlig årlig forrentning på 4,5 % ved beregningen af denne del af udbetalingerne. De 4,5 % er imidlertid alene en implicit forudsætning ved beregning af de garanterede udbetalinger, og det betyder ikke, at klager derudover – i tillæg til de garanterede udbetalinger – har fået garanti for en årlig minimumsrente på 4,5 % på denne del af opsparingen.

Højesteret har i dommen i U2016.1487H fastslået, at det forhold, at pensionsordningen er tegnet på G82, 5 %, ikke betyder, at der er krav på en årlig minimumsrente af depotet.

Det fremgår af dommen, at det ikke kan udelukkes, at der i særlige tilfælde kan være aftalt en garanti for en årlig minimumsrente, men at dette forudsætter, at der er særlige holdepunkter herfor

i forsikringsaftalen. Det bemærkes herved, at en sådan garanti i givet fald vil overstige den forsikringsydelse, som forsikringspræmien er beregnet ud fra i henhold til G82.

Der er ikke sådanne særlige holdepunkter i klagers forsikringsaftale. Grundlaget for klagers firmapension er tilbuddet og forsikringsmeddelelsen fra 1989, og det fremgår ikke af aftalematerialet, at klager har garanti for en årlig minimumsrente af depotet.

Klager har henvist til tilbudshæftet fra 1992, men det er efterfølgende information, der efter retspraksis ikke tillægges større betydning. Dertil kommer, at klager ikke med føje kunne gå ud fra, at der som følge af en nedsættelse af invaliderenten skete en væsentlig ændring=forbedring af grundlaget for forrentning af depotet.

Dertil kommer, at det heller ikke fremgår af 1993-aftalematerialet, at klager har garanti for en årlig minimumsrente på depotet.

Klager har henvist til oplysningerne om 4,5 % årlig rente i tilbudshæftet, men disse oplysninger skal ses i sammenhæng med det øvrige aftalemateriale.

Østre Landsret har således fastslået i dommen i U 2007.662Ø, at der er tale om kompliceret information, som skal læses i en sammenhæng.

Det fremgår klart af tilbuddet, forsikringsmeddelelsen og tilbudshæftet, at det, som klager har fået en garanti for, er størrelsen af udbetalinger og ikke en minimumsrente på opsparingen. Det fremgår således af side 15 i tilbudshæftet, at *'Depotets indestående samt værdien af de fremtidige forsikringspræmier, har nøjagtig den størrelse, der gør, at Topdanmark til enhver tid kan udbetale de garanterede udbetalinger, Deres forsikring berettiger til'*, hvilket klart beskriver, at pensionsordningens udbetalinger grunder sig på en ydelsesgaranti.

Det fremgår også af side 7 i tilbudshæftet, at de 4,5 % er indeholdt i de garanterede pensioner. Det fremgår desuden af tilbuddet, at det, som klager vil få udbetalt, er den forrentede opsparing, hvilket også viser, at forrentningen på 4,5 % er et element i beregning af de garanterede pensioner.

Dertil kommer, at det klart fremgik af ændringstilbuddet fra 1995 – der også angik en nedsættelse af invaliderenten – at den årlige rente på 4,5 % er indregnet i de garanterede ydelser. Derfor kunne klager ikke med føje gå ud fra, at hun ville få en årlig forrentning på 4,5 % udover de oplyste garanterede udbetalinger. Det bemærkes, at det ligesom tidligere fremgik, at klager ved oplevelse af pensioneringstidspunkt ville få udbetalt forsikringens opsparing, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til forsikringsdækning og administration.

Dertil kommer, at sammenhængen mellem de 4,5 % og de garanterede udbetalinger er yderligere uddybet i tilbudshæftet fra 1995, hvor det fremgår af afsnit 2.4 på side 9, at prisen for en livsforsikring blandt andet bliver fastsat ud fra en forud fastlagt rentesats, og der er henvist til de forudsætninger, der fremgik af tilbuddet – dvs. de 4,5 % p.a.

Der foreligger derfor ikke særlige holdepunkter for, at klager har fået garanti for en minimumsrente på opsparingen, og selskabet har opfyldt de garantier, som klager har fået mht. størrelsen af udbetalingerne. Selskabet har således på pensionstidspunktet i 2021 fremsendt et tilbud til klager

om udbetalinger i overensstemmelse med aftalegrundlaget og har derved opfyldt sine forpligtelser overfor klager.

Klagers garanterede udbetalinger var imidlertid baseret på, at klager ville starte udbetalingen af sine pensioner på pensionstidspunktet, og eftersom klager har valgt at udsætte udbetalingstidspunktet, er de tidligere oplyste garanterede udbetalinger ikke længere gældende.

Som følge af udsættelsen er hele depotet for kapitalpensionen blevet overført til selskabets nyttegningsgrundlag, hvilket betyder, at den garanterede udbetaling på kapitalpensionen – engangsudbetalingen – er blevet nedsat. Hvad angår ratepensionen, flyttes hvert års udbetaling løbende til nyttegningsgrundlaget, hvorved den garanterede udbetaling på ratepensionen løbende bliver nedsat. Klager har løbende modtaget tilbud svarende hertil.

Selskabet har således til fulde opfyldt de indgåede aftaler, og klager har ikke krav på yderligere udbetalinger.

Klager har henvist til oplysningerne om genkøb i tilbudshæftet, men genkøb er som anført i U2016.1487H uden betydning, da der er tale om en anden situation end den, der er tale om i denne sag. Dertil kommer, at det heller ikke fremgår af oplysningerne om genkøb i tilbudshæftet, at klager har fået garanti for en forrentning af depotet, der går udover de garanterede udbetalinger. Klager har henvist til, at det fremgår af pkt. 10.1, at opsparingen danner grundlag for genkøbsværdien, men det fremgår som tidligere anført af pkt. 3, at *'Depotet samt værdien af de fremtidige forsikringspræmier har nøjagtig den størrelse, der gør, at Topdanmark til enhver tid kan udbetale de garanterede udbetalinger'*, så depotet giver ikke ret til større udbetalinger end det, der svarer til garanterede udbetalinger, heller ikke ved genkøb.

Den af klager påberåbte kendelse 68451 har ingen betydning. Policematerialet i sagen havde en anden formulering end klagers policemateriale, og kendelsen er afsagt med dissens og før højesteretsdommen i U2016.1487H, der fastslog den gældende retsstilling.

Der er efter højesteretsdommen afsagt mange kendelser, der ikke har fastslået en rentegaranti på trods af formuleringer, der ligner dem, som klager påberåber sig. Der henvises fx til sag 89848, 90464, 93010, 95459, 97791.

Nævnet har endda i kendelse 85814 vurderet, at en identisk formulering ikke udgør en rentegaranti. Nævnet har lagt vægt på, at det fremgår af tilbudshæftet, at *'Depotets indestående samt værdien af de fremtidige forsikringspræmier har nøjagtig den størrelse, der gør, at Topdanmark til enhver tid kan udbetale de garanterede udbetalinger.'*

Dertil kommer, at hvis klager var af den opfattelse, at hun havde krav på en minimumsforrentning af depotet på 4,5 %, måtte man gå ud fra, at hun havde reageret, da hun modtog dækningsoversigten i 2010, hvor det fremgik, at der var givet en lavere depotrente end 4,5 % i 2009, og at der også forventedes en depotrente, der var lavere end 4,5 %, i 2010. Der foreligger tillige passivitet/forældelse.

Selskabet anmoder derfor om, at klagen ikke tages til følge."

Klageren har i brev af 25/9 2025 til nævnet bl.a. bemærket:

"Klagers pensionsordning er tegnet på livsforsikringsselskabernes dagældende fælles beregningsgrundlag, G 82, 5 %.

Der er ikke reference til, hvor dette er dokumenteret i aftalegrundlaget. Den tariffmæssige udbetaling er beregnet på basis af G82, 5 % grundlaget, men dette udelukker ikke, at der er indgået en rentegaranti aftale. Det afgørende er også ifølge Højesteretsdommen den indgåede aftale, dvs. om der er indgået en aftale om rentegaranti, hvilket er tilfældet her ved police/policetillæg, tilbudshæfte og følgebrev til tilbuddet samt accept af tilbuddet.

Selskabets advokat har valgt at redegøre for min efterfølgende pensionshistorik, hvor disse ændringer ikke er relevante for vurdering af, om aftalen er en rentegaranti, da der ved disse ændringer ikke er indgået en aftale om ændring af rentegarantien. Jeg refererer her til selskabets svar i sag 85814: *'Men som det fremgår af Bryde Andersens redegørelse de anførte steder ville spredte oplysninger ikke kunne føre til, at indholdet af de oprindelige aftaler kunne tilsidesættes. Navnlig ikke, når der – som her – er tale om, at der påberåbes en Garanti. ...'*. En ændring af en rentegaranti aftale må således kræve en ny accepteret aftale, hvor ændringen klart fremgår af aftalen.

Jeg er således ikke enig i, at der ikke er særlige holdepunkter for en rentegarantiaftale, da hele aftalegrundlaget fra 1989/1993 indeholder en beskrivelse af en rentegaranti aftale, dvs. aftalegrundlaget nævner en garanteret rente på 4,5 % om året. Det bemærkes, at også Supplerende oplysninger til Forsikringsmeddelse, 6200-2, version 010792 indeholder samme information om depotet som aftalegrundlaget fra 1993, dvs. *'Depotet forrentes med Topdanmarks bonusrente. Det er dog således, at forrentningen er garanteret til minimum at udgøre 4,5 % p.a....'*. Der er en sammenhæng i hele materialet. Depotet opgøres månedligt og bonusrenten fastsættes en gang årligt til min. 4,5 %.

Sætningen, *'Depotets indestående samt værdien af de fremtidige forsikringspræmier, har nøjagtig den størrelse, der gør, at Topdanmark til enhver tid kan udbetale de garanterede udbetalinger, Deres forsikring berettiger til'*, kan ikke læses isoleret, hvortil endnu engang bemærkes, at de garanterede udbetalinger er opsparingen. Sætningen giver mening, når den læses i sammenhæng med resten af informationen under depotbeskrivelsen og når henses til, at det er depotet/opsparingen, som udbetales, og ikke en garanteret ydelse. Rentegarantien er således knyttet til forrentningen af depotet (kontorenten), og ikke den rente som G82 indregner i en ydelsesgaranti. Sætningen kan således ikke begrunde, at der er tale om en ydelsesgaranti, jf. selskabets advokat.

Det bemærkes, at Højesteretsdommen fra 2016 indeholder bemærkning om, at hvis man har en årlig rentegaranti, har man også en ydelsesgaranti, men ikke omvendt.

Selskabets advokat har henvist til 89848, 90464, 93010, 95459 og 97791, hvor det ikke ses, at den fremlagte dokumentation er tilsvarende.

I følge selskabet advokat vedrører klagen pensionsordning ...031, hvor det skal anføres, at klagen vedrører hele kundeforholdet etableret i 1989.

Det skal endvidere bemærkes, at klagen er indgivet efter telefonsamtale til selskabets advokat. Selskabet har endnu ikke tilbudt omvalg, jf. 85814.

Det er således fortsat min vurdering, at selskabets advokat ikke har dokumenteret, at den indgåede aftale er en ydelsesgaranti, og ikke en rentegaranti."

Selskabets advokat har i brev af 19/11 2025 til nævnet bl.a. bemærket:

"Som tidligere anført er klagers pensionsordning oprettet på tegningsgrundlaget G82, 5 %, hvilket fremgår af bilag E, policen s. 2.

Det følger af højesteretsdommen, at G82 ikke indeholder en rentegaranti, og at der ved pensionsordninger på G82 alene kan antages at foreligge en rentegaranti, hvis der er særlige holdepunkter herfor i sagens øvrige omstændigheder. Årsagen er, at en sådan garanti i givet fald vil overstige den forsikringsydelse, som forsikringspræmien er beregnet ud fra, og at forsikrede således vil få mere udbetalt, end indbetalingerne har indtjent.

Ordlyden i Højesterets præmisser viser, at der stilles høje krav, og dette er afspejlet i den efterfølgende praksis. I klagers tilfælde foreligger der ikke sådanne særlige holdepunkter.

Aftalegrundlaget for klagers pensionsordning er tilbuddet og forsikringsmeddelelsen fra oprettelsen af pensionsordningen i 1989 (bilag A og B). Her er der givet garanti for udbetalinger ved udløb, som er anført med eksakte beløb. Der står desuden, at de anførte beløb er de mindstebeløb, der – under forudsætning af uændret præmie – vil blive udbetalt, og at udbetalingerne vil blive forhøjet med bonus. Men det fremgår ikke af tilbuddet og forsikringsmeddelelsen, at der er givet en rentegaranti, endsize en rentegaranti på 4,5 %, der kan medføre, at der udbetales mere end de garanterede udbetalinger med tillæg af bonus. Dette ville i givet fald også være i strid med, at bonus ikke kan garanteres.

Klager støtter sit krav på efterfølgende aftalemateriale, men selskabet er enig i, at efterfølgende aftalemateriale ikke har stor betydning.

Klager havde ikke anledning til at tro, at der efter oprettelsen af pensionsordningen ville sket en ændring af grundlaget for beregning af hendes pensionsydelser, der kunne føre til, at hun ville få udbetalt større pensioner end de garanterede beløb.

Det fremgår heller ikke af 1993-aftalematerialet, at der er sket en sådan ændring. 1993-aftalematerialet indeholder også oplysninger om de eksakte garanterede udbetalinger.

Klager henviser til udvalgte afsnit i tilbudshæftet, men ifølge tilbuddet indeholder tilbudshæftet en beskrivelse af de forudsætninger, der ligger til grund for beregningen af ydelserne i tilbuddet og kan ikke med føje opfattes således, at det afgørende ændrer og forhøjer de garanterede udbetalinger i tilbuddet.

Klager hæfter sig ved, at det fremgår, at det er pensionsordningens depot/opsparring, der vil blive udbetalt, men overser at det tydeligt fremgår af tilbuddet i bilag C, hvilke eksakte garanterede udbetalinger, dette giver anledning til.

De af klager nævnte afsnit i tilbudshæftet er ikke forkerte, idet de garanterede udbetalinger er beregnet ud fra en renteforudsætning på 4,5 %. Dette er yderligere præciseret i forbindelse med

ændringen af pensionsordningen i 1995 (bilag F). Der står ikke, hverken i tilbudshæftet eller andet sted, at der vil blive udbetalt højere ydelser end det, der fremgår af tilbuddet.

Dertil kommer, at det kun er en del af klagers pensionsordning, der er oprettet på en grundlagsrente på 5 %."

Klageren har i brev af 7/12 2025 til nævnet bl.a. anført:

"Da hele aftalegrundlaget fra 1989/1993 indeholder en dokumenteret rentegarantiaftale, så foreligger der et særlig holdepunkt, jf. Højesteretsdommen. Desuden skal gentages, at aftalerne fra 1989 og 1993 er udgangspunkt for police samt policetillæg, hvor der ikke efterfølgende er modtaget andre tillæg. I en pensionskontrakt er ensidige ændringer eller fortolkninger udelukket og centrale vilkår om garantiforpligtelse kan ikke ændres ved kundens stilsigende accept.

Af bilag E, side 2 fremgår ikke, at pensionsordningen er oprettet på G82 5 % grundlaget. Her fremgår, at beregning af udbetalingsbeløbet er baseret på G82 5 %. Dog fastslår Højesteretsdommen, at det afgørende er den indgåede aftale med selskabet, og her beskriver aftalen klart, at der på depotet er garanteret en forrentning på min. 4,5 % om året.

Det fremgår af aftalematerialet, at det er opsparingen, der udbetales, men også af aftale med arbejdsgiver og Nordea Pension:

Forsikringen omfatter:

1. Dækning ved pensionsdatoen

Ved oplevelse af pensionsdatoen udbetales forsikringens opsparing, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af udgifter til forsikringsdækning og administration.

Udbetalingen sker dels som et engangsbeløb og dels som en årlig rate. Raten udbetales månedlig med en tolvtedel af årsbeløbet, i hele garantiperioden.

Af aftale med arbejdsgiver fremgår endvidere, at der ikke udstedes police (først modtaget i 1993), men der vil hvert år blive udstedt forsikringsmeddelelse til orientering om forsikringsforholdet, hvilket fremgår af aftalebrev fra 7. juni 1989.

Indholdet i forsikringsmeddelelsen fra 1992 har samme indhold som aftalen fra januar 1993 vedrørende garantien om forretning af depotet, jf. forsikringsmeddelelse version 01071992:

[Afsnit 3. Depot]

Forrentning af depotet er garanteret til min. at udgøre 4,5 % p.a. Dette dokumenterer også, at forsikringsmeddelelser beskriver den indgåede aftale, og at aftalen er en rentegarantiaftale, jf. også her Højesteretsdommen.

Af tilbudsbrevet fra 1993 fremgår det klart, at de 'garanterede' udbetalinger nævnt i ændringstilbuddet er baseret på tilbudshæftet version 010392, idet der gælder de forudsætninger og oplysninger, der er nævnt i bilag 1, og her er der reference til tilbudshæftet. De garanterede udbetalin-

ger er baseret på, at forrentningen af depotet udgør min. 4,5 % om året. I hele aftalegrundlaget er der ingen indikation af, at der er indgået en ydelsesgaranti fremfor en rentegaranti.

I tilbudsbrevet er også anført de forventede udbetalinger med bonus ud over de 'garanterede' udbetalinger. Også her gælder tilbudshæftet, hvor tilbudshæftet indeholder forventninger til bonusrenten mv. Det er forventningen, at disse beløb er beregnet som en rentegaranti, dvs. med forrentning af bonustilskrivninger og en forrentning på min. 4,5 %, jf. også afsnittet fra Tilbudshæftet:

2.4 Anvendelse af bonus i forsikringstiden

Forsikringer med opsparing

Bonus anvendes normalt til forhøjelse af forsikringens opsparing, medmindre det ved forsikringens tegning er aftalt, at forholdet mellem forsikringens dækninger, herunder dækning ved pensionering, skal bestå uændret i hele forsikringstiden. I dette tilfælde

De forventede udbetalinger med bonus er betydelig/væsentlig højere end de garanterede udbetalinger.

Selskabets advokat anfører, at; *'en sådan garanti vil i givet fald vil overstige den forsikringsydelse, som forsikringspræmien er beregnet ud fra, og at forsikrede således vil få mere udbetalt, end indbetalingerne har indtjent'* uden at argumentere nærmere herfor. På tidspunktet for indgåelse af aftalen, må selskabet have forventet, at aftalen ville kunne indtjene min. 4,5 % årligt, da forsikringen skal være indgået på en fair deal. Fastsættelsen af bonusrenten i årene derefter er truffet af selskabet.

Det er således fortsat min opfattelse, at den indgåede aftale er en rentegaranti, dvs. en aftale om, at depotet forrentes med bonusrenten, dog min. 4,5 % om året. Den del af depotet, der stammer fra bonus, skal også hvert år forrentes med bonusrenten og min. den garanterede rente. De garanterede udbetalinger er netop den forrentede opsparing i form af værdien af depotet."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Af tilbudsbrev af 19/6 1989 til klageren fremgår bl.a.:

"Ifølge aftale skal vi hermed tilbyde dig tegning af en SPAR-TOP PENSION som led i en pensionsordning med Topdanmark.

Forsikringen omfatter:

1. Dækning ved pensionsdatoen

Ved oplevelse af pensionsdatoen udbetales forsikringens opsparing, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af udgifter til forsikringsdækning og administration.

Udbetalingen sker dels som et engangsbetrag og dels som en årlig rate. Raten udbetales månedlig med en tolvtedel af årsbeløbet, i hele garantiperioden.

...

I vedlagte bilag er anført størrelsen af indbetalinger og forsikringsydelser.

Ankenævnet for Forsikring

15.

104085

...

Præmien forudsættes betalt til pensionsdatoen eller til din død før pensionsdatoen.

Præmien reguleres i forhold til din gage.

Den del af den årlige indbetaling, der overstiger det gældende maksimum for indbetalinger til kapitalpensioner med tillæg af invaliderentepræmie, anvendes til ratepension.

Bonus

Bonus fremkommer hovedsagelig ved, at Topdanmark får større forrentning af sine investeringer end forudsat ved præmiens beregning.

Ifølge de nugældende regler anvendes bonus til årlig forhøjelse af engangsbeløbet og raten.

Ved udbetaling af raten standser de årlige forhøjelser af denne. Raten forhøjes i stedet med et bonustillæg, hvis størrelse afhænger af de forhold, der gælder, når udbetalingen begynder.

Størrelsen af bonus afhænger af den fremtidige udvikling. Intet selskab kan derfor garantere størrelsen af bonus.

...

Ønsker du at acceptere tilbuddet, bedes vedlagte begæring returneret i dateret og underskrevet stand.

...

Bilag 1 til Topdanmarks tilbud af 19.6.89

...

SPAR-TOP PENSION

...

Aftalt mindsteudbetaling ved død: 0 % af gagen

(incl. kapitaliseret rate)

Aftalt årlig invaliderente: 90 % af gagen

Engangsbeløb ved pensionsdatoen: 1.644.667 kr.

Årlig rate ved pensionsdatoen: 154.737 kr.

Raten udbetales i en garantiperiode på 10 år.

...

Udbetaling ved pensionsdatoen

Bonuseksempler	Eksempel 1	Eksempel 2
Dækning ved pensionsdatoen		
Engangsbeløb med bonus:	5.910.066 kr.	7.976.823 kr.
Årlig rate med bonus og bonustillæg:	653.932 kr.	906.110 kr.

Raten udbetales månedligt med en tolvtedel af årsbeløbet.

Bonuseksempel 1 viser forventet udbetaling under forudsætning af en nyplaceringsrente på 12 % p.a. og en årlig inflation på 5 %.

Ankenævnet for Forsikring

16.

104085

Bonuseksempel 2 viser forventet udbetaling under forudsætning af en nyplaceringsrente på 13 % p.a. og en årlig inflation på 6 %.

Bonusrentens størrelse er fastsat på grundlag af de nugældende forhold, herunder reglerne om beskatning af forsikringsselskaber. Størrelsen af bonus afhænger af den fremtidige udvikling. Intet selskab kan derfor garantere størrelsen af bonus."

Af forsikringsmeddelelse pr. 1/5 1989 fremgår bl.a.:

"Denne meddelelse viser dækningen på din SPAR-TOP PENSION pr. 1.5.1989. Dækningen vises exclusive bonustilskrivninger.

...

Ikrafttræden og udløb

Forsikringens ikrafttrædelsesdato: 1.5.1989

Forsikringens udløbsdato: 1.10.2021

Garantiperiode: 10 år

Forsikringens indhold

...

3. Dækning ved udløb, mindsteydelse

Engangsbeløb, som udbetales ved forsikringstidens udløb,

har pr. 1.5.1989 følgende størrelse: 1.644.577 kr.

Den årlige rate har pr. 1.5.1989 følgende størrelse: 154.729 kr.

Raten udbetales fra pensioneringsdatoen i hele garantiperioden.

Ovennævnte beløb er de mindste beløb, som - under forudsætning af uændret præmie - vil blive udbetalt. Forsikringen vil imidlertid løbende blive forhøjet med bonus."

Af brev af 13/1 1993 fra selskabet til klageren fremgår bl.a.:

"Under henvisning til dit brev. af 11.1.93 sender vi hermed ændringstilbud på SPAR-TOP PENSION.

Det grundlæggende princip ved SPAR-TOP PENSION er, at der anvendes mest muligt til opsparing og mindet muligt til risikodækning.

Tilbuddet er udarbejdet ud fra en månedlig præmie på 17,5 % af din løn, en dødsdækning på 0 % af din årsløn og en årlig invaliderente på 75 % af lønnen.

Ønsker du at acceptere tilbuddet, underskriver du vedlagte; begæring og returnerer den til os inden 14 dage.

Endvidere vedlægges en forsikringsmeddelelse til sammenligning.

...

Ændringstilbud

...

Ankenævnet for Forsikring

17.

104085

		Hvad får du selv ?
Garanteret engangsbeløb:	1.811.281 kr.	Udbetaling ved pensionering.
Garanteret årlig ophørende rate	268.148 kr.	
<u>Med forventet bonus:</u>		
Engangsbeløb:	4.341.878 kr.	
I procent af slutløn:	308,8 %	
Årlig ophørende rate incl. bonustillæg:	729.248 kr.	
I procent af slutløn:	51,9 %	

...

Forudsætninger for din SPAR-TOP PENSION.

Da du har afgivet helbredsoplysninger, kan vi oplyse, at forsikringen kan oprettes på normale vilkår. Beregningerne forudsætter, at præmien betales til pensioneringsdatoen eller til din død forinden.

Til orientering oplyses, at Forbrugerombudsmanden har udformet et sæt retningslinier, der bl.a. indeholder oplysninger om, hvilke informationer en forbruger skal modtage i forbindelse med tilbud på livsforsikring og pensionsopsparing.

I Topdanmark har vi ved afgivelse af tilbud valgt at medsende vedlagte Tilbudshæfte for Livsforsikring. I dette hæfte omtales bl.a. nærmere forudsætningerne - herunder bonus - for beregning af de fremtidige ydelser.

Tilbuddet er beregnet med en omkostningsrabat, der er fremkommet ved at omkostningsprocenten for præmie er nedsat fra 11 % til 5 %. Hvis der fremover ændres i omkostningsprocenten, vil beløbene med forventet bonus blive anderledes.

...

Sådan virker din SPAR-TOP PENSION.

Ved oplevelse af pensioneringsdatoen udbetales forsikringens opsparing, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til forsikringsdækning og administration. Opsparingen udbetales dels som et engangsbeløb, dels i årlige rater i den garanterede periode."

Af brev af 22/2 1993 fra selskabet til klageren fremgår bl.a.:

"Da du fik oprettet din SPAR-TOP PENSION, blev der ifølge aftale ikke udstedt police.

Vi fremsender nu en kopi af din police med forsikringsvilkår. Endvidere fremsendes kopi af police-tillæg pr. 1.1.1993.

Forsikringsbeløbene i policen er angivet uden bonus - men forsikringen deltager i bonusfordelingen, jf. vilkårene. Størrelsen af bonus afhænger af den fremtidige udvikling, hvorfor intet selskab kan garantere størrelsen af bonus.

Forsikringsbeløbene vil blive ændret ved lønreguleringer.

En gang om året fremsendes oversigt over din dækning.

Ankenævnet for Forsikring

18.

104085

Originalpolicen opbevares af Topdanmark."

Af policekopi af 22/2 1993 fremgår bl.a.:

"SPAR TOP KAPITALPENSION

...

Aftalt udbetaling:

...

Årlig invaliderente ved invaliditet: 90 % af årsgagen.

Taritmæssige forsikringsbeløb:

...

Engangsbeløb ved oplevelse af pensioneringsdatoen: 1.644.577 kr.

Årlig rate ved oplevelse af pensioneringsdatoen: 154.729 kr.

Ratens garantiperiode: 10 år.

...

Ved forsikredes oplevelse af pensioneringsdatoen eller død forinden udbetales et engangsbeløb, der svarer til de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til risikodækning og administration. Ved oplevelse af pensioneringsdatoen udbetales ovenstående beløb. Ved død før pensioneringsdatoen udbetales aldrig mindre end den aftalte mindstedækning ved død.

...

Alle udbetalingsbeløb er baseret på beregningsgrundlaget G 82 5 %, men forsikringen deltager i Topdanmarks bonusfordeling i overensstemmelse med det af Finanstilsynet til enhver tid godkendte bonusregulativ.

...

Policetillæg

...

Aftalt udbetaling:

...

Årlig invaliderente ved invaliditet: 75,00 % af årsgagen.

...

Engangsbeløb ved oplevelse af pensioneringsdatoen: 1.811.272 kr.

Årlig rate ved oplevelse af pensioneringsdatoen: 268.148 kr.

Ovennævnte beløb er inklusive reguleringer og bonus pr. ovennævnte ændringsdato. Policetillægget bedes opbevaret sammen med policen."

Af "Tilbudshæfte for Livsforsikring Version 010392" fremgår bl.a.:

"2. Bonus

2.1 Hvad er bonus?

En stor del af det overskud, som fremkommer i et livsforsikringsselskab, tilbagebetales i form af bonus. Bonus (dvs. den del af overskuddet, der tilbagebetales) opstår, ved at selskabet har overskud på forrentning, risikoforløb og omkostninger i forhold til det, der er forudsat ved fastsættelse af prisen. Overskuddet på forrentning, risikoforløb og omkostninger kaldes **bonuskilder**.

...

2.2 Generelt om bonusprognoser

For livsforsikringsselskaberne gælder det, at de garanterede dækninger er opgjort med en så stor sikkerhedsmargen, at det er højst sandsynligt, at De vil få tildelt bonus. Størrelsen af bonus afhænger af, hvordan samfundsudviklingen er, specielt vedrørende renteniveau og inflation.

Dette bevirker, at der selvfølgelig er en betydelig usikkerhed knyttet til bonusprognoser, og **at intet selskab derfor kan garantere størrelsen af bonus.**

...

2.3 Bonuskilder

...

Overskud på forrentning

Livsforsikringsselskaberne garanterer en forrentning efter realrenteafgift på 4,5 % om året. Det renteniveau, vi har oplevet i 1970'erne og 1980'erne, har medført en væsentlig rentegevinst, fordi Topdanmark har opnået et større afkast af sine investeringer end de garanterede 4,5 %.

Overskud på forrentningen har derfor gennem længere tid været den væsentligste bonuskilde, selvom realrenteafgiftens indførelse i 1984 medførte, at der siden er anvendt en del af rentegevinsten til betaling af realrenteafgiften. Bonusrenten er den rentesats, der anvendes ved forrentning af Deres forsikrings depot. Den prognosemæssige bonusrente er dels fastsat ud fra forudsætninger til samfundsudviklingen og dels ud fra forudsætninger til det afkast, Topdanmark opnår af sine investeringer.

...

2.4 Anvendelse af bonus i forsikringsliden

Forsikringer med opsparing

Bonus anvendes normalt til forhøjelse af forsikringens opsparing, medmindre det ved forsikringens tegning er aftalt, at forholdet mellem forsikringens dækninger, herunder dækning ved pensionering, skal bestå uændret i hele forsikringstiden. I dette tilfælde anvendes bonus i form af til-lægsforsikring til forholdsmæssigt at forhøje de forsikringsdækninger, der på tilskrivningstidspunktet ikke er forfaldne til udbetaling. Det fremgår af tilbudsoversigterne, om forholdet mellem forsikringens dækninger skal fastholdes i hele forsikringstiden.

...

3. Depot

Deres forsikring har et depot. Topdanmark kan opstille en prognose for Deres depot. Depotets størrelse svarer til Deres forsikrings samlede værdi. Denne værdi opgør Topdanmark månedligt på følgende måde:

Depot primo måned

- + evt indbetaling
- evt udbetalinger
- evt. risikopræmie for præmiefritagelsesdækning
- evt. risikopræmie for dækning ved nedsat erhvervsevne
- +/- evt risikopræmie for dækning ved dødsfald
- evt. omkostninger

+ rentetilskrivning

Depot ultimo måned

Depotet samt værdien af de fremtidige forsikringspræmier, har nøjagtig den størrelse, der gør, at Topdanmark til enhver tid kan udbetale de garanterede udbetalinger, Deres forsikring berettiger

til. Deres depot kan således ikke umiddelbart udbetales, da det skal anvendes til de forsikringsmæssige udbetalinger. Depotet kan fx ikke udbetales, hvis dette modsvarer en forsikringsmæssig udbetaling, der kun forfalder, hvis forsikrede er i live på udbetalingstidspunktet. Ønsker De at genkøbe forsikringen, danner depotet grundlag for beregningen af genkøbsværdien. Yderligere oplysninger herom findes i afsnittet Genkøb på side 34. Da genkøb betragtes som en disposition over forsikringen, kan det få skattemæssige konsekvenser. Yderligere oplysninger om disse findes i afsnittet Disposition på side 38.

Forrentning

Depotet forrentes med Topdanmarks bonusrente. Det er dog således, at forrentningen er garanteret til minimum at udgøre 4,5 % p.a. Med hensyn til bonus henvises der til afsnittet Bonus på side 7."

Af pensionsoversigt af 24/11 1995 fremgår bl.a.:

"

<u>Garanterede ydelser:</u>			
Engangsbeløb:	1.901.213 kr.	1.899.728 kr.	Udbetaling ved pensionering.
Årlig rate:	302.805 kr.	287.192 kr.	
<u>Ydelser med forventet bonus:</u>			
Engangsbeløb:	2.925.233 kr.	2.923.702 kr.	Prognose (fremtidskroner)
Årlig rate:	445.089 kr.	420.188 kr.	
<u>Ydelser i nutidskroner:</u>			
Engangsbeløb:	1.543.787 kr.	1.542.979 kr.	Prognose (nutidsværdi)
Årlig rate:	234.895 kr.	221.753 kr.	
Ratens type og garantiperiode:	ophørende 10 år	ophørende 10 år	Ratens type og garantiperiode.

...

Forudsætninger for din Spar-Top Pension

...

De garanterede ydelser i oversigterne er beregnet med en årlig garanteret rente på 4,5 % efter realrenteafgift.

...

Ved fremsendelse af tilbud og oversigter har vi valgt at vedlægge 'Tilbudshæfte for livsforsikring'. I dette hæfte omtales bl.a. nærmere forudsætningerne for beregning af de fremtidige ydelser (prognoser).

...

Sådan virker din Spar-Top Pension

Ved oplevelse af pensioneringsdatoen udbetales forsikringens opsparring, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til forsikringsdækning og administration.

Opsparingen udbetales dels som et engangsbeløb, dels i årlige rater i den garanterede periode. Hvis raten er livsvarig, fortsætter rateudbetalingen efter garantiperiodens udløb, så længe du lever."

Ankenævnet for Forsikring

21.

104085

Af dækningsoversigt af 27/8 2010 fremgår bl.a.:

"

Udbetaling ved pensionering		
Hvis du lever den 1.10.2021 får du		
en garanteret udbetaling på:	Engangsbeløb	919.495 kr.
	Årlig rate	568.753 kr.
Prognose	Forventet udbetaling	Nutids-værdi
Hvis du lever den 1.10.2021 får du:		
Et engangsbeløb	938.165 kr.	
- afgift til staten	375.240 kr.	
Ialt engangsbeløb	562.925 kr.	451.993 kr.
En årlig rate i 10 år	667.547 kr.	535.998 kr.
Raten udbetales månedligt med 1/12 af det årlige beløb. Udbetalingen er personlig indkomst.		
I bilaget 'Bonus m.v.' kan du se forudsætningerne for beregningen. De forventede udbetalinger vil ændre sig, hvis den fremtidige udvikling afviger fra forudsætningerne. Forventet bonus kan derfor ikke garanteres.		

...

Depotoversigt	
Depotets størrelse er forsikringens værdi. Depotet danner udgangspunkt for beregning af evt. tilbagekøbs- og fripoliceværdi.	
I bilaget 'Bonus m.v.' kan du læse mere om depotet og depotrenten.	
Forventet depot	
Forventet samlet depot den 1.10.2021	6.754.908 kr.
- i nutidskroner	5.423.765 kr.

...

Topdanmarks forudsætninger

...

Rente

Ved prisfastsættelsen anvendes Topdanmarks tegningsgrundlag, hvor forrentningen udgør 1,5 %/2,5 %/4,5 % p.a. I bonusprognosen udgør Topdanmarks forrentning:

Depotrenter			
Historisk	År	Før skat af pensionsafkast	Efter skat af pensionsafkast
I perioden 1.1.2008 til 1.11.2008 I perioden 1.11.2008 til 1.1.2009	2005	5,1%	4,5%
	2006	5,1%	4,5%
	2007	5,1%	4,5%
	2008	6,5%	5,5%
	2008	5,3%	4,5%
	2009	3,5%	3,0%
Forventet	År	Før skat af pensionsafkast	Efter skat af pensionsafkast
	2010	3,5%	2,98%
	2011	4,7%	4,0%
	2012	4,7%	4,0%
	2013	4,7%	4,0%
	2014	4,7%	4,0%

Nævnet udtaler:

Klageren blev den 1/5 1989 omfattet af en SPAR-TOP pensionsordning. I februar 1993 aftalte klageren at nedsætte sin erhvervsevnetabsdækning, og udbetalingerne ved alderspension blev som følge heraf forhøjet. Klageren ønsker, at selskabet anerkender, at selskabet har afgivet en rentegaranti, så forsikringsdepoterne forrentes med mindst 4,5 % hvert år efter skat.

Klageren har anført, at pensionsaftalen er indgået i 1989, men at hun først har modtaget police og tilbudshæfte i 1993 i forbindelse med ændring af aftalen. Det fremgår af tilbudshæftet, at forrentningen (bonusrenten) er garanteret til minimum at udgøre 4,5 % om året. Eventuel bonus er yderligere forrentning ud over de garanterede 4,5 %. Klageren har anført, at udbetalingsbeløbene er baseret på G82, men at forsikringen ikke er tegnet på G82-grundlaget. Det fremgår af aftalematerialet, at det er opsparingen, der udbetales ved pensionering – ikke en garanteret eller tariffmæssig ydelse. I de årlige forsikringsmeddelelser er der ikke anført en tariffmæssig ydelse, men oplysninger om, hvordan depotet vil udvikle sig under de anførte prognoseforudsætninger. I forsikringsmeddelelserne er det oplyst, at depotet forrentes med min. 4,5 % p.a. Klageren har anført, at hele aftalegrundlaget fra 1989/1993 er sammenhængende og indeholder en beskrivelse af en rentegaranti, idet der på intet sted indikeres en ydelsesgaranti. Rentegarantien er tilknyttet forrentningen af depotet (kontorenten) og ikke den rente, som G82

indregner i en ydelsesgaranti. Klageren har anført, at der ikke efterfølgende er aftalt ændringer til denne rentegaranti. Klageren har anført, at højesteretsdommen fra 2016 indeholder en bemærkning om, at hvis man har en årlig rentegaranti, har man også en ydelsesgaranti, men ikke omvendt.

Selskabet har anført, at selskabet ikke har afgivet en rentegaranti på 4,5 % p.a. på klagerens depot. De fremsendte forsikringstilbud og forsikringsmeddelelser mv. indeholder en garanti for størrelsen af udbetalingerne på pensionstidspunktet i 2021 – en såkaldt ydelsesgaranti på bestemte udbetalinger. Beregningsgrundlaget på 4,5 % er alene en implicit forudsætning ved beregning af de garanterede udbetalinger, og det betyder ikke, at klageren i tillæg til de garanterede udbetalinger har fået en garanti på en årlig minimumsrente på 4,5 % på den del af klagerens depot, der er oprettet på dette beregningsgrundlag. Det fremgår af tilbudshæftet, at de 4,5 % er indeholdt i de garanterede pensioner, og det fremgår ikke af aftalematerialet, at klageren har garanti for en årlig minimumsrente af depotet. Selskabet henviser til Højesterets dom U2016.1487H og har anført, at der ikke er særlige holdepunkter for en renteaftale i klagerens aftalegrundlag. Selskabet har anført, at det i 2021 har udsendt et udbetalingstilbud, der er i overensstemmelse med aftalegrundlaget. Selskabet har anført, at der foreligger passivitet/forældelse, idet der allerede i depotoversigt af 2010 fremgår en kontorente på under 4,5 %.

Det fremgår af tilbudsbrev af 19/6 1989, at "Ved oplevelse af pensionsdatoen udbetales forsikringens opsparing, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af udgifter til forsikringsdækning og administration. ... I vedlagte bilag er anført størrelsen af indbetalinger og forsikringsydelse. ... Ifølge de nugældende regler anvendes bonus til årlig forhøjelse af engangsbeløbet og raten. ... Størrelsen af bonus afhænger af den fremtidige udvikling. Intet selskab kan derfor garantere størrelsen af bonus".

Det fremgår af forsikringsmeddelelse pr. 1/5 1989, at "Dækningen vises exclusive bonustilskrivninger. ... 3. Dækning ved udløb, mindsteydelse. Engangsbeløb, som udbetales ved forsikringstidens udløb, har pr. 1.5.1989 følgende størrelse: 1.644.577 kr. Den årlige rate har pr. 1.5.1989 følgende størrelse: 154.729 kr. ... Ovennævnte beløb er de mindste beløb, som - under forud-

Ankenævnet for Forsikring

24.

104085

sætning af uændret præmie - vil blive udbetalt. Forsikringen vil imidlertid løbende blive forhøjet med bonus".

Det fremgår af brev af 13/1 1993 med ændringstilbud: "Garanteret engangsbeløb: 1.811.281 kr. Garanteret årlig ophørende rate 268.148 kr. Med forventet bonus: Engangsbeløb: 4.341.878 kr. ... Årlig ophørende rate incl. bonustillæg: 729.248 kr. ... I Topdanmark har vi ved afgivelse af tilbud valgt at medsende vedlagte Tilbudshæfte for Livsforsikring. I dette hæfte omtales bl.a. nærmere forudsætningerne - herunder bonus - for beregning af de fremtidige ydelser. ... Ved oplevelse af pensioneringsdatoen udbetales forsikringens opsparing, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til forsikringsdækning og administration. Opsparingen udbetales dels som et engangsbeløb, dels i årlige rater i den garanterede periode".

Det fremgår af selskabets brev af 22/2 1993, at "Da du fik oprettet din SPAR-TOP PENSION, blev der ifølge aftale ikke udstedt police. Vi fremsender nu en kopi af din police med forsikringsvilkår. Endvidere fremsendes kopi af policetillæg pr. 1.1.1993. Forsikringsbeløbene i policen er angivet uden bonus - men forsikringen deltager i bonusfordelingen, jf. vilkårene. Størrelsen af bonus afhænger af den fremtidige udvikling, hvorfor intet selskab kan garantere størrelsen af bonus".

Det fremgår af policekopi af 22/2 1993, at "Ved forsikredes oplevelse af pensioneringsdatoen eller død forinden udbetales et engangsbeløb, der svarer til de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til risikodækning og administration. Ved oplevelse af pensioneringsdatoen udbetales ovenstående beløb. ... Alle udbetalingsbeløb er baseret på beregningsgrundlaget G 82 5 %, men forsikringen deltager i Topdanmarks bonusfordeling i overensstemmelse med det af Finanstilsynet til enhver tid godkendte bonusregulativ. ... Policetillæg ... Engangsbeløb ved oplevelse af pensioneringsdatoen: 1.811.272 kr. Årlig rate ved oplevelse af pensioneringsdatoen: 268.148 kr."

Det fremgår af "Tilbudshæfte for Livsforsikring Version 010392": "**Overskud på forrentning** Livsforsikringsselskaberne garanterer en forrentning efter realrenteafgift på 4,5 % om året. Det

renteniveau, vi har oplevet i 1970'erne og 1980'erne, har medført en væsentlig rentegevinst, fordi Topdanmark har opnået et større afkast af sine investeringer end de garanterede 4,5 %. ...

3. Depot Deres forsikring har et depot. Topdanmark kan opstille en prognose for Deres depot. Depotets størrelse svarer til Deres forsikrings samlede værdi. ... Depotet samt værdien af de fremtidige forsikringspræmier, har nøjagtig den størrelse, der gør, at Topdanmark til enhver tid kan udbetale de garanterede udbetalinger, Deres forsikring berettiger til. ... Ønsker De at genkøbe forsikringen, danner depotet grundlag for beregningen af genkøbsværdien. ... **Forrentning** Depotet forrentes med Topdanmarks bonusrente. Det er dog således, at forrentningen er garanteret til minimum at udgøre 4,5 % p.a."

Det fremgår af pensionsoversigt af 24/11 1995, at "De garanterede ydelser i oversigterne er beregnet med en årlig garanteret rente på 4,5 % efter realrenteafgift. ... Ved oplevelse af pensioneringsdatoen udbetales forsikringens opsparing, dvs. de forrentede indbetalinger med fradrag af betalinger til forsikringsdækning og administration".

Nævnet bemærker, at der er tale om en traditionel pensionsordning fra 1989, hvor selskabet giver garanti for bestemte ydelser (tarifudbetalinger), der fremgår af policeudskrifter og dækningsoversigter mv. De garanterede udbetalinger er på en sådan ordning opgjort på det branchefælles beregningsgrundlag G82. Grundlagsrenten er for klageren 4,5 %. Senere forhøjelser med bonus og udsættelser af udbetalingen er dog sket under anvendelse af det på tidspunktet aktuelle rentegrundlag.

Det følger af Højesterets dom i sagen U 2016.1487 H, at der ikke ud af G82-beregningsgrundlaget kan udledes en forpligtelse for et pensionsselskab til hvert år at forrente forsikringstagerens løbende pensionsopsparing med 4,5 %.

Højesteret har i dommen anført, at selv om der ikke af G82 kan udledes en garanti for en vis årlig minimumsforretning af den løbende pensionsopsparing, er det ikke udelukket, at der i forbindelse med livsforsikringer, som er tegnet på grundlag af G82, kan være aftalt en sådan garanti i forholdet mellem forsikringsselskab og forsikringstager. Om dette er tilfældet, beror på

Ankenævnet for Forsikring

26.

104085

den konkrete aftale, men der kan i situationer, hvor rentegarantien ikke fremgår af forsikringspolicen, alene antages at være afgivet en garanti, hvis der i sagens øvrige omstændigheder er særlige holdepunkter herfor. Det bemærkes herved, at en sådan garanti i givet fald vil overstige den forsikringsydelse, som forsikringspræmien er beregnet ud fra i henhold til G82.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at der ikke er grundlag for at statuere, at klageren har fået en sådan rentegaranti af selskabet.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at rentegarantien ikke fremgår af tilbudsbrev af 19/6 1989, forsikringsmeddelelse pr. 1/5 1989 eller af policekopi af 22/2 1993. I disse dokumenter er der angivet bestemte beløb, der vil komme til udbetaling ved pensionering. Hertil kommer bonus, der er ugaranteret og afhænger af den fremtidige udvikling.

Nævnet har videre lagt vægt på, at der ikke er særlige holdepunkter i øvrigt i selskabets materiale for, at der er afgivet en rentegaranti på depotet.

Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at materialet alene relativt kortfattet beskriver virkemåden af den garanterede og indregnede forrentning i pensionsordningen. Beskrivelserne må læses i sammenhæng med de traditionelle pensionsordningers sædvanlige virkemåde, hvor selskabet har forpligtet sig til at udbetale bestemte ydelser, der er beregnet ud fra den aftalte grundlagsrente over hele ordningens løbetid. Hertil kommer eventuel bonus. Der er ikke i materialet særlige holdepunkter for, at selskabet har fraveget den sædvanlige virkemåde for en traditionel pensionsordning i forhold til, hvorledes ordningen forrentes.

Nævnet henviser til sagerne 85814, 89848, 90464, 93010, 97791, 98370 og 101537.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

Som følge heraf

Ankenævnet *for* Forsikring

27.

104085

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'P. Thønnings', written in a cursive style.

Peter Thønnings